

LAW A. BILL NO. XXII OF 2022.

A BILL,

FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA GOODS AND SERVICES TAX ACT, 2017.

٦

सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३३.

महाराष्ट्र वस्तु व सेवा कर अधिनियम, २०१७ यात आणखी सधारणा करण्याकरिता विधेयक.

२०१७ चा महा. ४३. ज्याअर्थी, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांसाठी, महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ यात आणखी सुधारणा करणे इष्ट आहे; त्याअर्थी, भारतीय गणराज्याच्या त्र्याहत्तराव्या वर्षी, याद्वारे, पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे :—

१० १. (१) या अधिनियमास, महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर (सुधारणा) अधिनियम, २०२२, असे म्हणावे. संक्षिप्त नाव व प्रारंभ.

(२) या अधिनियमात अन्यथा तरतूद केली असेल त्या खेरीज, हे कलम तात्काळ अंमलात येईल, आणि उर्वरित कलमे, राज्य शासन, शासकीय राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे, नियत करील अशा दिनांकास भविष्यतक्षी किंवा भूतक्षी प्रभावाने अंमलात येतील आणि या अधिनियमाच्या विविध तरतुदीसाठी वेगवेगळे दिनांक नियत करता येतील आणि अशा कोणत्याही तरतुदीमधील या अधिनियमाच्या प्रारंभाच्या कोणत्याही संदर्भाचा, ती तरतूद अंमलात येण्याचा संदर्भ असल्याप्रमाणे अन्वर्यार्थ लावण्यात येईल.

- सन २०१७ चा
महाराष्ट्र केला आहे), याच्या कलम १६ मध्ये,—
अधिनियम क्रमांक ४३ याच्या कलम १६ ची सुधारणा.
२. महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ (यात यापुढे ज्याचा निर्देश, “मुख्य अधिनियम” असा २०१७ चा महा. ४३.
- (क) पोट-कलम (२) मधील,—
(एक) खंड (ख) नंतर, पुढील खंड समाविष्ट करण्यात येईल :—
 “(खक) कलम ३८ अन्वये अशा नोंदणीकृत व्यक्तीला कळविलेल्या उक्त पुरवठ्याच्या ५ बाबतीत, निविष्टी कराच्या जमा रकमेचे तपशील, निर्बंधित करण्यात आले नसतील;”;
 (दोन) खंड (ग) मधील, “किंवा कलम ४३क” हा मजकूर वगळण्यात येईल;
 (ख) पोट-कलम (४) मधील, “सट्टेंबर महिन्याकरिता कलम ३९ अन्वये विवरण दाखल करण्याच्या किंवा संबंधित वार्षिक विवरण दाखल केल्याच्या, यापैकी जे अगोदर घडेल त्या नियत दिनांकानंतर” या मजकुराएवजी, “तीस नोव्हेंबर नंतर किंवा संबंधित वार्षिक विवरण दाखल केल्यानंतर, यापैकी जे अगोदर १० घडेल त्यानंतर” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.
३. मुख्य अधिनियमाच्या कलम २९ मध्ये, पोट-कलम (२) मधील,—
(क) खंड (ख) मधील, “तीन लागोपाठच्या कर कालावधीचे विवरण” या मजकुराएवजी, “वित्तीय वर्षाचे विवरण सादर करण्याच्या नियत दिनांकापासून तीन महिन्यांपर्यंत उक्त विवरण ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल;
 (ख) खंड (ग) मधील, “सहा महिन्यांच्या सलग कालावधीसाठी” या मजकुराएवजी, “विहित करण्यात येईल अशा सलग कर कालावधीसाठी” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.
४. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ३४ मध्ये, पोट-कलम (२) मधील, “सट्टेंबर महिन्याच्या” या मजकुराएवजी, “तीस नोव्हेंबरच्या” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.
- सन २०१७ चा
महाराष्ट्र क्रमांक
४३ याच्या कलम
२९ ची सुधारणा.
५. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ३७ मध्ये,—
(क) पोट-कलम (१) मधील,—
 (एक) “दहाव्या दिवशी किंवा त्यापूर्वी विहित करण्यात येईल” या मजकुरानंतर, “अशा शर्तीना व निर्बंधाना अधीन राहून आणि” हा मजकूर समाविष्ट करण्यात येईल;
 (दोन) “उक्त पुरवठ्याच्या प्राप्तकर्त्यास विहित करण्यात येईल अशा मुदतीत व अशा रीतीने कळविण्यात येईल” या मजकुराएवजी, “विहित करण्यात येतील अशा शर्तीना व निर्बंधाना अधीन २५ राहून, अशा मुदतीत व अशा रीतीने, उक्त पुरवठ्याच्या प्राप्तकर्त्यास कळविण्यात येईल” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल;
- (तीन) पहिले परंतुक वगळण्यात येईल;
 (चार) दुसऱ्या परंतुकामधील, “परंतु आणखी असे की” या मजकुराएवजी, “परंतु” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल;
- (पाच) तिसऱ्या परंतुकामधील, “परंतु तसेच” या मजकुराएवजी, “परंतु आणखी असे की,” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल;
- (ख) पोट-कलम (२) वगळण्यात येईल;
- (ग) पोट-कलम (३) मधील,—
(एक) “आणि कलम ४२ किंवा कलम ४३ अन्वये त्यामध्ये विसंगती असेल” हा मजकूर ३५ वगळण्यात येईल;

(दोन) पहिल्या परंतुकामधील, “सटेंबर महिन्यासाठी, कलम ३९ अन्वये विवरण दाखल केल्यानंतर” या मजकुराएवजी, “तीस नोव्हेंबरनंतर” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल;

(घ) पोट-कलम (३) नंतर, पुढील पोट-कलम समाविष्ट करण्यात येईल :—

“(४) जर एखाद्या नोंदणीकृत व्यक्तीद्वारे, मागील कर कालावधीपैकी कोणत्याही कर कालावधीसाठी जावक ५ पुरवठ्यांचे तपशील सादर करण्यात आलेले नसतील तर, तिला कर कालावधीसाठी पोट-कलम (१) अन्वये जावक पुरवठ्यांचे तपशील सादर करण्याची मुभा दिली जाणार नाही:

परंतु, नोंदणीकृत व्यक्तीने जरी मागील एका किंवा अधिक कर कालावधीसाठी जावक पुरवठ्यांचे तपशील सादर केले नसतील तरी देखील, शासनास, परिषदेच्या शिफारशींवरून, अधिसूचनेद्वारे, तिच्यात विनिर्दिष्ट करण्यात १० येतील अशा शर्तीना व निर्बंधांना अधीन राहून, पोट-कलम (१) अन्वये जावक पुरवठ्यांचे तपशील सादर करण्यासाठी १० अशा नोंदणीकृत व्यक्तीला किंवा नोंदणीकृत व्यक्तींच्या वर्गाला मुभा देता येईल.”.

६. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ३८ ऐवजी पुढील कलम दाखल करण्यात येईल :—

सन २०१७ चा
महाराष्ट्र
अधिनियम क्रमांक
४३ याच्या कलम
३८ ऐवजी कलम
दाखल करणे.

“३८. (१) कलम ३७ च्या पोट-कलम (१) अन्वये नोंदणीकृत व्यक्तीने सादर केलेल्या जावक पुरवठ्यांचे आणि विहित करण्यात येतील अशा इतर पुरवठ्यांचे तपशील, आणि निविष्टी कराच्या जमा १५ रकमांचा तपशील अंतर्भूत असणारे स्वयं-निर्मित विवरणपत्र, विहित करण्यात येतील अशा नमुन्यात व अशा रीतीने, अशा मुदतीत आणि अशा शर्तीना व निर्बंधांना अधीन राहून, अशा पुरवठ्यांच्या प्राप्तकर्त्याना इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने उपलब्ध करून देण्यात येतील.

(२) पोट-कलम (१) खालील स्वयं-निर्मित विवरणपत्रात, पुढील तपशिलांचा समावेश असेल :—

(क) ज्याच्या बाबतीत निविष्टी कराची जमा रक्कम प्राप्तकर्त्याला प्राप्त होईल त्या आवक पुरवठ्याचे तपशील; आणि

२० (ख) (एक) विहित करण्यात येईल अशा नोंदणी करून घेण्याच्या कालावधीत कोणत्याही नोंदणीकृत व्यक्तीद्वारे; किंवा

(दोन) जिने कर भरण्यात कसूर केली असेल आणि जेव्हा अशी कसूर विहित करण्यात येईल अशा कालावधीसाठी चालू राहिली असेल तेव्हा, अशा कोणत्याही नोंदणीकृत व्यक्तीद्वारे; किंवा

२५ (तीन) विहित करण्यात येईल अशा कालावधीमध्ये उक्त पोट-कलमान्वये जिने सादर केलेल्या जावक पुरवठ्यांच्या विवरणपत्रानुसार, जिच्याकडून प्रदेय असलेला उद्विष्टी कर, विहित करण्यात येईल अशा मुदतीच्या उक्त कालावधीमध्ये, तिने प्रदान केलेल्या उद्विष्टी करापेक्षा अधिक असेल अशा कोणत्याही नोंदणीकृत व्यक्तीद्वारे; किंवा

३० (चार) जिने विहित करण्यात येईल अशा मुदतीत खंड (क) नुसार तिला निविष्टी कराची जी रक्कम प्राप्त होऊ शकली असती त्या जमा रकमेऐवजी विहित केलेल्या मर्यादेपेक्षा अधिक रकमेचा दावा केलेला असेल अशा कोणत्याही नोंदणीकृत व्यक्तीद्वारे; किंवा

(पाच) जिने विहित करण्यात येतील अशा शर्तीना व निर्बंधांना अधीन राहून, कलम ४९ च्या पोट-कलम (१२) च्या तरतुदीनुसार तिचे कर दायित्व फेडण्यात कसूर केली असेल अशा कोणत्याही नोंदणीकृत व्यक्तीद्वारे; किंवा

(सहा) विहित करण्यात येईल अशा व्यक्तींच्या अन्य वर्गाद्वारे,

कलम ३७ च्या पोट-कलम (१) अन्वये सादर करण्यात येणाऱ्या उक्त पुरवठ्यांच्या तपशिलांच्या बाबतीत ज्याच्या बाबतीत अशा जमा रकमा,-मग त्या पूर्णतः असो की अंशतः असो,- प्राप्तकर्त्याला प्राप्त होऊ शकत नाहीत त्या पुरवठ्यांचे तपशील.”.

सन २०१७ चा
महाराष्ट्र
अधिनियम क्रमांक
४३ याच्या कलम
३९ ची सुधारणा.

५. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ३९ मध्ये,—

(क) पोट-कलम (५) मधील, “वीस” या मजकुराएवजी, “तेरा” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल; ५

(ख) पोट-कलम (७) मधील, पहिल्या परंतुकाएवजी, पुढील परंतुक दाखल करण्यात येईल :—

“परंतु, पोट-कलम (१) च्या परंतुकान्वये विवरण सादर करणारी प्रत्येक नोंदणीकृत व्यक्ती,—

(क) एका महिन्यातील वस्तूचा किंवा सेवांचा किंवा दोन्हींचा आवक व जावक व पुरवठा, प्राप्त झालेल्या निविष्टी कराच्या जमा रकमा, प्रदेय असलेला कर आणि असे अन्य तपशील विचारात घेऊन, देय कराइतकी रक्कम; किंवा

१०

(ख) खंड (क) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या रकमेऐवजी, विहित करण्यात येतील अशा रीतीने आणि अशा शर्तीना व निर्बंधांना अधीन राहून, निर्धारित केलेली रक्कम,

विहित करण्यात येईल अशा नमुन्यात व रीतीने, आणि अशा मुदतीत, शासनास प्रदान करील.”;

(ग) पोट-कलम (९) मधील,—

(एक) “कलम ३७ व ३८ च्या तरतुर्दीना अधीन राहून, जर” या मजकुराएवजी, १५ “जेव्हा” हा शब्द आणि “आढळून येईल तर” या मजकुराएवजी, “आढळून येईल त्याबाबतीत” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल;

(दोन) परंतुकामधील, “सर्टेंबर महिन्यासाठीचे किंवा दुसऱ्यांत तिमाहीसाठीचे विवरण दाखल करण्यासाठीच्या देय दिनांकानंतर” या मजकुराएवजी, “तीस नोव्हेंबरनंतर” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल;

२०

(घ) पोट-कलम (१०) मध्ये, “त्याने कोणत्याही पूर्वीच्या कर कालावधीचे विवरण दाखल केलेले नसेल तर, अशा कर कालावधीचे विवरण दाखल करण्याची अनुमती नसेल,” या मजकुराएवजी, पुढील मजकूर दाखल करण्यात येईल :—

“तिच्याकडून कोणत्याही पूर्वीच्या कर कालावधीचे विवरण किंवा उक्त कर कालावधीसाठी कलम ३७ च्या पोट-कलम (१) अन्वये जावक पुरवठ्यांचा तपशील सादर करण्यात आला नसेल २५ तर, अशा कर कालावधीचे विवरण सादर करण्याची मुभा दिली जाणार नाही :

परंतु, जरी नोंदणीकृत व्यक्तीने किंवा नोंदणीकृत व्यक्तींच्या वर्गाने मागील एका किंवा अधिक कर कालावधीचे विवरण सादर केले नसेल किंवा उक्त कर कालावधीसाठी कलम ३७ च्या पोट-कलम (१) अन्वये जावक पुरवठ्यांचे तपशील सादर केलेले नसतील तरी देखील शासनास, परिषदेच्या शिफारशीवरून, अधिसूचनेद्वारे, तिच्यात विनिर्दिष्ट करण्यात येतील अशा शर्तीना व निर्बंधांना अधीन राहून, अशा नोंदणीकृत ३० व्यक्तीस किंवा नोंदणीकृत व्यक्तींच्या वर्गाला विवरण सादर करण्याची मुभा देता येईल.”.

६. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ४१ ऐवजी, पुढील कलम दाखल करण्यात येईल :—

सन २०१७ चा
महाराष्ट्र
अधिनियम क्रमांक
४३ याच्या कलम
४१ ऐवजी दाखल
करणे.

निविष्टी कराची

जमा रक्कम
मिळणे.

“४१. (१) प्रत्येक नोंदणीकृत व्यक्ती, विहित करण्यात येतील अशा शर्तीना व निर्बंधांना अधीन राहून, तिच्या विवरणात स्वयंनिर्धारित केलेली पात्र निविष्टी कराची जमा रक्कम मिळण्यास हक्कदार असेल आणि अशी रक्कम, तिच्या इलेक्ट्रॉनिक जमा खातेवहीमध्ये जमा करण्यात येईल.

३५

(२) ज्यावरील प्रदेय असलेला कर पुरवठादारकडून प्रदान करण्यात आलेला नाही, अशा वस्तूंच्या किंवा सेवांच्या किंवा दोन्हींच्या अशा पुरवठ्यांच्या बाबतीत, पोट-कलम (१) अन्वये एखाद्या नोंदणीकृत व्यक्तीकडून मिळालेली निविष्टी कराची जमा रक्कम, विहित करण्यात येईल अशा रीतीने, उक्त व्यक्तीकडून अनुज्ञेय व्याजासह परत करण्यात येईल:

५ परंतु, जेव्हा उक्त पुरवठादार, उपरोक्त पुरवठ्यांच्या बाबतीत प्रदेय असलेल्या कराचे प्रदान करील तेव्हा, उक्त नोंदणीकृत व्यक्तीस, विहित करण्यात येईल अशा रीतीने, तिने परत केलेली जमा रक्कम पुन्हा मिळविता येईल.”.

९. मुख्य अधिनियमाची कलमे ४२, ४३ व ४३क वगळण्यात येतील.

सन २०१७ चा
महाराष्ट्र
अधिनियम क्रमांक
४३ याची कलमे
४२, ४३ व ४३क
वगळणे.

१०. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ४७ मध्ये, पोट-कलम (१) मधील,—

१० (क) “किंवा आवक” हा मजकूर वगळण्यात येईल;

(ख) “किंवा कलम ३८” हा मजकूर वगळण्यात येईल;

(ग) “कलम ३९ किंवा कलम ४५” या मजकुरानंतर, “किंवा कलम ५२” हा मजकूर समाविष्ट करण्यात येईल.

११. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ४८ मध्ये, पोट-कलम (२) मधील, “कलम ३८ अन्वये आवक सन २०१७ चा
१५ पुरवठ्यांचे तपशील”, हा मजकूर वगळण्यात येईल.

महाराष्ट्र
अधिनियम क्रमांक
४३ याच्या कलम
४८ ची सुधारणा.

१२. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ४९ मध्ये,—

(क) पोट-कलम (२) मधील, “किंवा कलम ४३क” हा मजकूर वगळण्यात येईल;

(ख) पोट-कलम (४) मधील, “अशा शर्तीना” या मजकुरानंतर “व निर्बंधाना” हा मजकूर समाविष्ट ४९ ची सुधारणा.
करण्यात येईल;

२० (ग) पोट-कलम (११) नंतर, पुढील पोट-कलम समाविष्ट करण्यात येईल:—

“(१२) या अधिनियमात काहीही अंतर्भूत असले तरीही, शासनास, विहित करण्यात येईल त्याप्रमाणे नोंदणीकृत व्यक्तीद्वारे किंवा नोंदणीकृत व्यक्तींच्या वर्गाद्वारे इलेक्ट्रॉनिक जमा खातेवहीद्वारे जे फेडता येईल अशा या अधिनियमाखालील किंवा एकातिक वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ खालील उद्दिष्टी कर दायित्वाचे कमाल प्रमाण, परिषदेच्या शिफारशीवरून, अशा शर्तीना व निर्बंधाना अधीन राहून, विनिर्दिष्ट करता येईल.”.

१३. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ५० मध्ये, पोट-कलम (३) ऐवजी पुढील पोट-कलम दाखल करण्यात सन २०१७ चा
येईल आणि ते, १ जुलै, २०१७ पासून दाखल करण्यात आले असल्याचे मानण्यात येईल:—

महाराष्ट्र
अधिनियम क्रमांक
४३ याच्या कलम
५० ची सुधारणा.

“(३) जेव्हा निविष्टी कराची जमा रक्कम, चुकीने मिळवण्यात व वापरण्यात आली असेल त्याबाबतीत, नोंदणीकृत व्यक्ती, चुकीने मिळविलेल्या व वापरलेल्या अशा निविष्टी कराच्या जमा रकमेवर, परिषदेच्या ३० शिफारशीवरून, शासनाकडून अधिसूचित करण्यात येईल त्याप्रमाणे चोबीस टक्क्यांपेक्षा अधिक नसेल अशा दराने व्याज प्रदान करील आणि विहित करण्यात येईल अशा रीतीने व्याजाची परिगणना करण्यात येईल.”.

सन २०१७ चा
महाराष्ट्र
अधिनियम क्रमांक ४३ याच्या कलम ५२ ची सुधारणा.

मुख्य अधिनियमाच्या कलम ५२ मध्ये, पोट-कलम (६) मधील परंतुकामध्ये, “सप्टेंबर महिन्याचे विवरणपत्र दाखल करण्यासाठी असलेल्या नियत दिनांकानंतर” या मजकुराएवजी, “तीस नोव्हेंबरनंतर” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

सन २०१७ चा
महाराष्ट्र
अधिनियम क्रमांक ४३ याच्या कलम ५४ ची सुधारणा.

मुख्य अधिनियमाच्या कलम ५४ मध्ये,—

(क) पोट-कलम (१) मधील परंतुकामध्ये, “अशा रीतीने कलम ३९ अन्वये सादर केलेल्या विवरणातील” ५ या मजकुराएवजी, “अशा नमुन्यात व रीतीने” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल;

(ख) पोट-कलम (२) मधील, “सहा महिन्यांचा” या मजकुराएवजी, “दोन वर्षांचा” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल;

(ग) पोट-कलम (१०) मधील, “पोट-कलम (३) अन्वये” हा मजकूर वगळण्यात येईल;

(घ) स्पष्टीकरणामधील, खंड (२) मधील, उप-खंड (ख) नंतर, पुढील उप-खंड समाविष्ट करण्यात १० येईल :—

“(खक) विशेष आर्थिक प्रक्षेत्र विकासकास किंवा विशेष आर्थिक प्रक्षेत्र युनिटास वस्तुंचा किंवा सेवांचा किंवा दोन्हीचा शून्या-दरित पुरवठा करण्याच्या बाबतीत, जेव्हा अशा पुरवठ्यांच्या बाबतीत किंवा, यथास्थिति, अशा पुरवठ्यांमध्ये वापरलेल्या निविष्टी किंवा निविष्टी सेवा यांच्या बाबतीत, प्रदान केलेल्या कराचा परतावा उपलब्ध झाला असेल तेव्हा, अशा पुरवठ्यांच्या बाबतीत कलम ३९ १५ अन्वये विवरण सादर करण्याचा नियत दिनांक;”.

सन २०१७ चा
महाराष्ट्र
अधिनियम क्रमांक ४३ याच्या कलम १४६ अन्वये, परिषदेच्या शिफारशींवरून, राज्य शासनाने काढलेली, शासकीय अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक वसेक-१०१८/प्र.क्र.१३/ कराधान-१ (अधिसूचना क्र.९/२०१८- राज्य कर), दिनांक २४ जानेवारी, २०१८, यामध्ये, पहिल्या अनुसूचीच्या स्तंभ (२) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या रीतीने, त्या अनुसूचीच्या स्तंभ (३) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या दिनांकास व तेव्हापासून भूतलक्षी प्रभावाने सुधारणा २० १४६ अन्वये काढलेल्या अधिसूचनेची करण्यात येईल आणि सुधारणा करण्यात आली आहे असे मानण्यात येईल.

भूतलक्षी प्रभावाने सुधारणा.

(२) पोट-कलम (१) च्या प्रयोजनार्थ, जणू काही राज्य शासनाला, मुख्य अधिनियम याच्या कलम १४६ अन्वये, सर्व महत्वाच्या वेळी, उक्त अधिसूचनेत भूतलक्षी प्रभावाने सुधारणा करण्याचा अधिकार होता असे समजून, राज्य शासनास, उक्त पोट-कलमामध्ये निर्दिष्ट केलेल्या अधिसूचनेत भूतलक्षी प्रभावाने, सुधारणा करण्याचा अधिकार असेल आणि सुधारणा केली आहे असे मानण्यात येईल.

२५

सन २०१७ चा
महाराष्ट्र
अधिनियम क्रमांक ४३ याच्या कलम ५० ची पोट-कलमे (१) व (३), कलम ५४ चे पोट-कलम (१२) आणि कलम ५६ याअन्वये, परिषदेच्या शिफारशींवरून, राज्य शासनाने काढलेली, शासकीय अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक वसेक-१०१७/प्र.क्र. १०३(२०)/ कराधान-१, दिनांक २९ जून, २०१७ यामध्ये, दुसऱ्या अनुसूचीच्या स्तंभ (२) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या रीतीने, त्या अनुसूचीच्या स्तंभ (३) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या दिनांकास व तेव्हापासून भूतलक्षी प्रभावाने सुधारणा करण्यात येईल आणि सुधारणा करण्यात आली आहे असे मानण्यात येईल.

(१२) आणि कलम ५६ अन्वये काढलेल्या अधिसूचनेची भूतलक्षी प्रभावाने सुधारणा करण्याचा अधिकार होता असे समजून, राज्य शासनास उक्त पोट-कलमामध्ये निर्दिष्ट केलेल्या अधिसूचनेत भूतलक्षी प्रभावाने, सुधारणा करण्याचा अधिकार असेल आणि सुधारणा केली आहे असे मानण्यात येईल.

३५

१६. (१) मुख्य अधिनियमाच्या कलम ९ च्या पोट-कलम (१) खालील अधिकारांचा वापर करून, विवक्षित परिषदेच्या शिफारशीवरून, राज्य शासनाने काढलेली, शासकीय अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक वसेक १०१७/ प्र.क्र.१०४/ कराधान-१ (अधिसूचना क्र. ०१/२०१७- राज्य कर (दर)), दिनांक २९ जून, २०१७ यामध्ये काहीही ५ अंतर्भूत असले तरी, १ जुले, २०१७ पासून प्रारंभ होणाऱ्या आणि ३० सप्टेंबर २०१९ रोजी समाप्त होणाऱ्या (दोन्ही ५ दिवस धरून) कालावधीमध्ये मत्स्य तेलासाठी असेल त्याखेरीज, मत्स्य भुकटीचे (शीर्ष २३०१ खाली येणाऱ्या) उत्पादन करताना, निर्माण झालेल्या अनपेक्षित टाकाऊ पदार्थाच्या पुरवठ्याच्या बाबतीत, कोणताही राज्य कर सूट. आकारला किंवा संकलित केला जाणार नाही.

(२) जे संकलित करण्यात आले आहे, परंतु पोट-कलम (१) हे सर्व महत्त्वाच्या वेळी, अंमलात राहिले असते तर, अशाप्रकारे जे संकलित करता आले नसते, अशा सर्व करांचा परतावा दिला जाणार नाही.

१० १७. (१) मुख्य अधिनियमाच्या कलम ७ च्या पोट-कलम (२) खालील अधिकारांचा वापर करून, सन २०१७ चा परिषदेच्या शिफारशीवरून, राज्य शासनाने काढलेली, शासकीय अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक वसेक १०१९/ प्र.क्र.११६(११)/कराधान-१ (अधिसूचना क्र. २५/२०१९- राज्य कर (दर)), दिनांक १ ऑक्टोबर, २०१९ ही, ४३ याच्या कलम पोट-कलम (२) च्या तरतुदीना अधीन राहून, १ जुले, २०१७ रोजी व तेव्हापासून, सर्व प्रयोजनांकरिता अंमलात ७ च्या पोट-कलम आली असल्याचे मानण्यात येईल आणि नेहमीकरिता अंमलात असेल.

१५ (२) जे संकलित करण्यात आले आहे, परंतु पोट-कलम (१) मध्ये निर्दिष्ट केलेली अधिसूचना, सर्व महत्त्वाच्या वेळी, अंमलात राहिली असती तर, अशाप्रकारे जे संकलित करता आले नसते, अशा सर्व राज्य कराचा परतावा दिला जाणार नाही. भूतलक्षी प्रभावाने अमलात आणणे.

पहिली अनुसूची

[कलम १६(१) पहा]

अधिसूचनेचा क्रमांक व दिनांक (१)	सुधारणा (२)	सुधारणा अंमलात आल्याचा दिनांक (३)
शासकीय अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक वसेक-१०१८/प्र.क्र. १३/ कराधान-१ (अधिसूचना क्रमांक ९/ २०१८-राज्य कर), दिनांक २४ जानेवारी, २०१८.	<p>उक्त अधिसूचनेमध्ये, परिच्छेद १ मधील, “विवरणपत्रे सादर करणे आणि एकात्मिक कराची संगणना करणे व तडजोड करणे”, या मजकुराएवजी, पुढील मजकूर दाखल करण्यात येईल:—</p> <p>‘विवरणपत्र सादर करणे आणि एकात्मिक कराची संगणना व तडजोड करणे आणि शासकीय अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक वसेक-१०१९/प्र.क्र. १५३/ कराधान-१, दिनांक १ जानेवारी, २०२० यामध्ये अन्यथा तरतूद केली असेल त्याखेरीज, महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर नियम, २०१७ अन्वये तरतूद केलेली सर्व कार्ये.”.</p>	२२ जून, २०१७.

दुसरी अनुसूची

[कलम १७(१) पहा]

अधिसूचनेचा क्रमांक व दिनांक (१)	सुधारणा (२)	सुधारणा अंमलात आल्याचा दिनांक (३)
शासकीय अधिसूचना, वित्त विभाग क्रमांक वसोक-१०१७/ प्र.क्र. १०३(२०) / कराधान-१, दिनांक २९ जून, २०१७.	उक्त अधिसूचनेमध्ये, तक्त्यामधील, अनुक्रमांक २ समोरील, स्तंभ (३) मधील, “२४” या अंकाएवजी “१८” हा अंक दाखल करण्यात येईल.	१ जुलै, २०१७.

उद्देश व कारणे यांचे निवेदन

वस्तू व सेवा कर कायद्यांमध्ये सुधारणा करण्यास आवश्यक असणारे विविध निर्णय वस्तू व सेवा कर परिषदेकडून घेण्यात आले आहेत. त्यानुसार, केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ (२०१७ चा १२) आणि एकात्मिक वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ (२०१७ चा १३) यांमध्ये संसदेकडून वित्त अधिनियम, २०२२ (२०२२ चा ६) द्वारे सुधारणा करण्यात आल्या आहेत. केंद्रिय वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ आणि महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ (२०१७ चा महा. ४३) यांच्या तरतुदार्दीच्या प्रयोज्यतेमध्ये एकरूपता राखण्यासाठी महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ मध्ये सुधारणा करणे इष्ट वाटते.

२. उक्त अधिनियमाच्या प्रस्तावित सुधारणांची ठळक वैशिष्ट्ये पुढीलप्रमाणे आहेत :—

(एक) कलम १६ मध्ये,—

(क) जेव्हा कलम ३८ अन्वये नोंदणीकृत व्यक्तीस कळविलेल्या तपशिलांमध्ये अशी निविष्टी कराची जमा रक्कम निर्बंधित करण्यात आलेली नसेल तेव्हाच केवळ, पुरवठ्याच्या बाबतीत निविष्टी कराची जमा रक्कम उपलब्ध होऊ शकेल अशी तरतूद करता यावी म्हणून, पोट-कलम (२) मध्ये नवीन खंड (खक) समाविष्ट करणे ;

(ख) कोणतेही बीजक किंवा नावे पत्र ज्या वित्तीय वर्षाशी संबंधित आहे त्या वित्तीय वर्षाच्या समाप्तीनंतरच्या तीस नोळ्हेंबरनंतर, किंवा संबंधित वार्षिक विवरण दाखल केल्यानंतर, यापैकी जे अगोदर घडेल त्यानंतर, नोंदणीकृत व्यक्ती निविष्टी करांची जमा रक्कम घेण्यास हक्कदार असणार नाही अशी तरतूद करता यावी म्हणून, पोट-कलम (४) मध्ये सुधारणा करणे ;

(दोन) कलम २९ मधील पोट-कलम (२) मध्ये,—

(क) जर एखाद्या वित्तीय वर्षाचे विवरण, उक्त विवरण सादर करण्याच्या नियत दिनांकापासून तीन महिन्यांपर्यंत सादर करण्यात आले नसेल तर, कलम १० अन्वये कर प्रदान करणाऱ्या व्यक्तीची नोंदणी रद्द केली जाण्यास पात्र असेल अशी तरतूद करता यावी म्हणून, खंड (ख) मध्ये सुधारणा करणे ;

(ख) त्याच्या खंड (ख) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या व्यक्तीव्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही नोंदणीकृत व्यक्तींच्या बाबतीत, ज्यामुळे नोंदणी रद्द होण्यास पात्र असेल अशा ज्या कालावधीकरिता विवरण सादर करण्यात आले नसेल तो सलग कर कालावधी विहित करण्याची तरतूद करता यावी म्हणून, खंड (ग) ची सुधारणा करणे ;

(तीन) एखाद्या वित्तीय वर्षांमध्ये केलेल्या कोणत्याही पुरवठ्याच्या बाबतीत, जमा पत्रे काढण्याचा अखेरचा दिनांक म्हणून, वित्तीय वर्षाच्या समाप्तीनंतरच्या तीस नोळ्हेंबरनंतर किंवा संबंधित वार्षिक विवरण सादर करण्याचा दिनांक, यापैकी जो आधीचा असेल तो दिनांक विहित करण्याची तरतूद करता यावी म्हणून, कलम ३४ च्या पोट-कलम (२) ची सुधारणा करणे ;

(चार) कलम ३७ मध्ये,—

(क) जावक पुरवठ्याचा तपशील सादर करण्याच्या शर्ती व निर्बंध आणि संबंधित प्राप्तकर्त्याना अशा जावक पुरवठ्याचा तपशील कळविण्याच्या शर्ती व निर्बंध तसेच रीत व मुदत विहित करण्यासाठी तरतूद करता यावी म्हणून, पोट-कलम (२) ची सुधारणा करणे ;

(ख) पोट-कलम (१) चे पहिले परंतुक व पोट-कलम (२) वगळणे ;

(ग) कलम ४२ व कलम ४३ खालील विसंगत तपशिलांचा संदर्भ काढून टाकता यावा म्हणून, पोट-कलम (३) मध्ये सुधारणा करणे ;

(घ) पोट-कलम (१) अन्वये जावक पुरवठ्यांचे तपशील, कर कालावधीनिहाय क्रमवार सादर करण्यासाठी तरतूद करता यावी म्हणून, पोट-कलम (४) समाविष्ट करणे ;

(पाच) कलम ३८ ऐवजी नवीन कलम दाखल करणे ;

(सहा) कलम ३९ मध्ये,—

(क) महिन्याच्या समाप्तीनंतर तेरा दिवसांच्या आत किंवा कलम २७ च्या पोट-कलम (१) अन्वये विनिर्दिष्ट केलेल्या नोंदणीच्या कालावधीच्या शेवटच्या दिवसानंतर सात दिवसांच्या आत, यापैकी जो आधी येईल त्या दिवसाच्या आत, अनिवासी करपात्र व्यक्ती, मासिक विवरण सादर करील अशी तरतूद करता यावी म्हणून, पोट-कलम (५) मध्ये सुधारणा करणे ;

(ख) एकतर स्वयंनिर्धारित कर किंवा विहित करण्यात येईल अशी रक्कम प्रदान करण्यासाठी पोट-कलम (१) च्या परंतुकाअन्वये विवरण सादर करणाऱ्या व्यक्तींसाठी विकल्पाची तरतूद करता यावी म्हणून, पोट-कलम (७) चे पहिले परंतुक दाखल करणे ;

(ग) कलम ३७ व ३८ चा संदर्भ काढून टाकला म्हणून आणि कलम ३९ अन्वये सादर केलेल्या विवरणामधील चुका सुधारणा करण्याचा अखेरचा दिनांक म्हणून, वित्तीय वर्षाच्या समाप्तीनंतरचा तीस नोव्हेंबर, किंवा संबंधित वार्षिक विवरण सादर करण्याचा दिनांक, यापैकी जो आधीचा असेल तो दिनांक विहित करण्याची तरतूद करता यावी म्हणून उक्त पोट-कलमाच्या परंतुकात सुधारणा करणे ;

(घ) उक्त कर कालावधीसाठी कलम ३९ अन्वये विवरण सादर करण्याची एक शर्त म्हणून कलम ३७ च्या पोट- कलम (१) अन्वये एखाद्या कर कालावधीच्या जावक पुरवठ्यांचे तपशील सादर करण्याची तरतूद करता यावी म्हणून पोट-कलम (१०) मध्ये सुधारणा करणे ;

(सात) “तात्पुरत्या” तत्त्वावरील पात्र निविष्टी कराच्या जमा रकमेच्या “दाव्याची” संकल्पना काढून टाकता यावी म्हणून, कलम ४१ ऐवजी नवीन कलम दाखल करणे आणि विहित करण्यात येतील अशा शर्तीना व निर्बंधाना अधीन राहून, स्वयंनिर्धारित केलेली निविष्टी कराची जमा रक्कम मिळण्यासाठी तरतूद करणे ;

(आठ) कलमे ४२, ४३ व ४३क वगळणे ;

(नऊ) कलम ५२ अन्वये विवरण दाखल करण्यास विलंब केल्याबद्दल विलंब शुल्क आकारण्यासाठी आणि उक्त कलम ३८ अन्वये नोंदणीकृत व्यक्तीने आवक पुरवठ्यांचे तपशील सादर करण्याची आवश्यकता नसल्याने कलम ३८ चा संदर्भ काढून टाकण्यासाठी तरतूद करता यावी म्हणून महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर अधिनियमाच्या कलम ४७ च्या पोट-कलम (१) मध्ये सुधारणा करणे ;

(दहा) उक्त कलम ३८ अन्वये नोंदणीकृत व्यक्तीला आवक पुरवठ्यांचा तपशील सादर करण्याची आवश्यकता नसल्याने त्यामधून कलम ३८ चा संदर्भ काढून टाकता यावा म्हणून कलम ४८ च्या पोट-कलम (२) ची सुधारणा करणे ;

(अकरा) कलम ४९ मध्ये,—

(क) इलेक्ट्रॉनिक जमा खातेवहीतील उपलब्ध रकमेच्या वापरासाठी निर्बंध विहित करण्याकरिता तरतूद करता यावी म्हणून पोट-कलम (४) मध्ये सुधारणा करणे ;

(ख) इलेक्ट्रॉनिक जमा खातेवहीमार्फत जो फेडता येईल अशा उदिष्टी कर दायित्वाते कमाल प्रमाण विहित करण्यासाठी तरतूद करता यावी म्हणून पोट-कलम (१२) समाविष्ट करणे ;

(बारा) चुकीने मिळविलेल्या व वापरलेल्या निविष्टी कराच्या जमा रकमेवर व्याज आकारण्यासाठी तरतूद करता यावी म्हणून, आणि अशा प्रकरणी व्याजाची परिगणना करण्याची रीत विहित करण्यासाठी तरतूद करता यावी म्हणून, १ जुलै, २०१७ पासून भूतलक्षी प्रभावाने, कलम ५० च्या पोट-कलम (३) ऐवजी नवीन पोट-कलम दाखल करणे ;

(तेरा) पोट-कलम (४) अन्वये सादर केलेल्या विवरणपत्रातील चुकांची ज्या दिनांकापर्यंत सुधारणा करण्यात येईल तो अंतिम दिनांक म्हणून, वित्तीय वर्षाच्या समाप्तीनंतरचा तीस नोव्हेंबर किंवा संबंधित वार्षिक विवरण सादर केल्याचा दिनांक, यांपेकी जो अगोदरचा असेल तो दिनांक विहित करण्याची तरतूद करता यावी म्हणून कलम ५२ च्या पोट-कलम (६) च्या परंतुकात सुधारणा करणे ;

(चौदा) कलम ५४ मध्ये,—

(क) इलेक्ट्रॉनिक रोकड खातेवहीतील कोणत्याही शिल्लक रकमेच्या परताव्याचा दावा विहित करण्यात येईल अशा नमुन्यात व अशा रीतीने करण्याची स्पष्टपणे तरतूद करता यावी म्हणून, पोट-कलम (१) च्या परंतुकात सुधारणा करणे ;

(ख) उक्त पोट-कलमामध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या व्यक्तीला वस्तुच्या किंवा सेवांच्या किंवा दोन्हीच्या आवक पुरवठ्यावर भरलेल्या कराच्या परताव्याचा दावा करण्यासाठी ज्या तिमाहीमध्ये असा पुरवठा प्राप्त झाला होता त्या तिमाहीच्या शेवटच्या दिवसापासून दोन वर्षांच्या काळ मर्यादेची तरतूद करून ती पोट-कलम (१) शी एकरूप करता यावी म्हणून, पोट-कलम (२) मध्ये सुधारणा करणे ;

(ग) सर्व प्रकारच्या परतावा दाव्यांकरिता उक्त पोट-कलमाची व्याप्ती वाढविता यावी म्हणून, पोट-कलम (१०) मध्ये सुधारणा करणे ;

(घ) विशेष आर्थिक प्रक्षेत्र विकासकास किंवा विशेष आर्थिक प्रक्षेत्र युनिटास केलेल्या पुरवठ्याच्या बाबतीतील परताव्याचा दावा दाखल करण्याच्या संबद्ध दिनाकांसंबंधीची स्पष्टता आणण्याची तरतूद करण्याच्या दृष्टीने स्पष्टीकरणाच्या खंड (२) मध्ये नवीन उप-खंड (खक) समाविष्ट करणे ;

(पंधरा) महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर नियम, २०१७ अन्वये तरतूद केलेल्या सर्व कार्यासाठी, सामाईक वस्तू व सेवा कर इलेक्ट्रॉनिक पोर्टल म्हणून, www.gst.gov.in हे संकेतस्थळ दिनांक २२ जून, २०१७ पासून भूतलक्षी प्रभावाने अधिसूचित करण्यासाठी, शासकीय अधिसूचना, वित्त विभाग, क्रमांक वसेक-१०१८/प्र.क्र.१३/कराधान-१, दि. २४ जानेवारी २०१८ यामध्ये सुधारणा करणे ;

(सोळा) कलम ५० च्या पोट-कलम (३) अन्वये व्याजाचा दर १ जुलै २०१७ पासून, भूतलक्षी प्रभावाने, १८ टक्के इतका अधिसूचित करता यावा म्हणून, शासकीय अधिसूचना, वित्त विभाग, क्रमांक वसेक-१०१७/प्र.क्र.१०३(२०)/कराधान-१, दिनांक २९ जून २०१७ यामध्ये सुधारणा करणे ;

(सतरा) १ जुलै, २०१७ पासून ते ३० सप्टेंबर, २०१९ पर्यंतच्या (दोन्ही दिवस धरून) कालावधीमध्ये मत्स्य तेल वगळता मत्स्य भुकटीचे (शीर्ष २३०१ खाली येणाऱ्या) उत्पादन करताना अहेतूकपणे निर्माण झालेल्या टाकाऊ साहित्याचा पुरवठा करण्याच्या बाबतीत राज्य करातून भूतलक्षी प्रभावाने सूट देण्याची तरतूद करणे ;

(अठरा) शासकीय अधिसूचना, वित्त विभाग, क्रमांक वसेक-१०१९/प्र.क्र.११६(११)/कराधान-१, दिनांक १ ऑक्टोबर २०१९, ही अधिसूचना १ जुलै २०१७ पासून भूतलक्षी प्रभावाने अंमलात आणणे.

३. वरील उद्दिष्टे साध्य करणे हा, या विधेयकाचा हेतू आहे.

मुंबई,

दिनांक १२ ऑगस्ट २०२२.

एकनाथ संभाजी शिंदे,

मुख्यमंत्री.

वैधानिक अधिकार सोपविण्यासंबंधीचे ज्ञापन

या विधेयकात, वैधानिक अधिकार सोपविण्यासंबंधीचे पुढील प्रस्ताव अंतर्भूत आहेत :—

खंड १(२).—या खंडान्वये, अधिनियमाची उर्वरित कलमे, राज्य शासन, **शासकीय राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे** नियत करील अशा दिनांकास भविष्यलक्षी किंवा भूतलक्षी प्रभावाने अंमलात आणण्याचा आणि या अधिनियमाच्या विविध तरतुदीसाठी वेगवेगळे दिनांक नियत करण्याचा अधिकार, राज्य शासनाकडे घेण्यात आला आहे.

खंड ३.—महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ याच्या कलम २९ च्या पोट-कलम (२) च्या खंड (ग) मध्ये सुधारणा करण्याचा हेतू असणाऱ्या या खंडान्वये, त्याच्या खंड (ख) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या व्यक्ती व्यतिरिक्त इतर कोणत्याही नोंदणीकृत व्यक्तीच्या बाबतीत, ज्या कालावधीसाठी विवरण सादर न केल्यामुळे तिची नोंदणी रद्द होण्यास पात्र ठरली असती त्या सलग कर कालावधीची नियमांद्वारे तरतूद करण्याचा अधिकार, राज्य शासनाकडे घेण्यात आला आहे.

खंड ६.—उक्त अधिनियमाच्या कलम ३८ ऐवजी नवीन कलम दाखल करण्याचा हेतू असणाऱ्या या खंडान्वये, इतर पुरवठा तसेच स्वर्यनिर्मित विवरणपत्राद्वारे प्राप्तकर्त्याला आवक पुरवठ्याचे व निविष्टी कराच्या जमा रकमांचे तपशील कळविण्याची रीत, मुदत, शर्ती व निर्बंध विनिर्दिष्ट करण्यासाठी आणि विवरण दाखल करण्यातील द्विमार्गी कळविण्याची प्रक्रिया काढून टाकण्यासाठी नियम करण्याचा अधिकार, राज्य शासनाकडे घेण्यात आला आहे.

खंड ८.—उक्त अधिनियमाच्या कलम ४१ ऐवजी कलम दाखल करण्याचा हेतू असणाऱ्या या खंडान्वये “तात्पुरत्या” तत्त्वावरील पात्र निविष्टी कराच्या जमा रकमेच्या “दाव्याची” संकल्पना काढून टाकता यावी आणि अशा शर्तीना व निर्बंधाना अधीन राहून स्वयंनिर्धारित केलेल्या निविष्टी कराच्या जमा रकमा मिळविण्यासाठी तरतूद करता यावी म्हणून नियम करण्याचा अधिकार, राज्य शासनाकडे घेण्यात आला आहे.

खंड १२.—उक्त अधिनियमाच्या कलम ४९ मध्ये सुधारणा करण्याचा हेतू असणाऱ्या या खंडान्वये, इलेक्ट्रॉनिक जमाखाते वहीद्वारे जो फेडता येईल त्या उद्विष्टी कर दायित्वाचे कमाल प्रमाण विनिर्दिष्ट करण्याचा अधिकार, राज्य शासनाकडे घेण्यात आला आहे.

खंड १३.—उक्त अधिनियमाच्या कलम ५० चे पोट-कलम (३) ऐवजी दाखल करण्याचा हेतू असणाऱ्या या खंडान्वये, चुकीने मिळविलेल्या व वापरलेल्या निविष्टी कराच्या जमा रकमेवर व्याज आकारणाची तरतूद करण्याचा आणि अशा प्रकरणांमध्ये व्याजाची परिणगणना करण्याच्या रीतीची नियमांद्वारे तरतूद करण्याचा अधिकार, राज्य शासनाकडे घेण्यात आला आहे.

२. वैधानिक अधिकार सोपविण्यासंबंधीचे वर नमूद केलेले प्रस्ताव, हे सामान्य स्वरूपाचे आहेत.

वित्तीय ज्ञापन

या विधेयकात, महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ (२०१७ चा महा. ४३) यात सुधारणा करण्याचे प्रस्तावित केले आहे.

सदर विधेयक, राज्य विधानमंडळाचा अधिनियम म्हणून अधिनियमित झाल्यावर, राज्याच्या एकत्रित निधीमधून आवर्ती किंवा अनावर्ती खर्चाचा अंतर्भाव होईल अशी कोणतीही तरतूद या विधेयकात नाही.

भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २०७ अन्वये राज्यपालांची शिफारस

(महाराष्ट्र शासन, विधि व न्याय विभाग, आदेशाची प्रत)

भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २०७ याच्या खंड (१) अन्वये महाराष्ट्राच्या राज्यपालांना प्रदान करण्यात आलेल्या शक्तींचा वापर करून, ते महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर (सुधारणा) विधेयक, २०२२ पुरःस्थापनार्थ घेण्याबाबत महाराष्ट्र विधानसभेस शिफारस करीत आहेत.

सन २०२२ चे वि.स. विधेयक क्रमांक २२.—महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर (सुधारणा) विधेयक,
२०२२ याचे परिशिष्ट.

[महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ यातील उत्तरे.]

(सन २०१७ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४३.)

१. ते १५.	*	*	*	*	
१६. (१)	*	*	*	*	
(२) या कलमात काहीही अंतर्भूत असेल तरी, कोणतीही नोंदणीकृत व्यक्ती,					निविष्टी कराची
(क) व (ख) *	*	*	*	*	जमा रक्कम घेण्यासाठीच्या पात्रता व शर्ती.

(ग) कलम ४१ किंवा कलम ४३क च्या तरतुदीच्या अधीनतेने अशा पुरवठ्याच्या संदर्भात आकारण्यात आलेला कर शासनाच्या नावे रोखीच्या रूपात किंवा उक्त पुरवठ्याच्या संदर्भात अनुज्ञेय असलेल्या निविष्टी कराच्या जमा रकमेचे उपयोजन करून भरला नसेल ; आणि

(घ) *

तर तिला पुरविलेल्या वस्तू किंवा सेवांच्या किंवा दोन्हीच्या कोणत्याही पुरवठ्याबाबत कोणत्याही निविष्टी कराच्या जमा रकमेसाठी हक्कदार असणार नाही :

परंतु, बीजकातील वस्तु गळ्यांमध्ये किंवा हप्त्याने प्राप्त झाल्या असतील तर, नोंदणीकृत व्यक्ती शेवटचा गढ़ा किंवा हप्ता प्राप्त झाल्यावर कर जमा करण्यास हक्कदार असेल :

परंतु आणखी असे की, ज्यांच्या पुरवठ्यावर प्रत्यावर्ती आकार तत्त्वावर कर देय असेल त्यांव्यतिरिक्त अन्य वस्तू किंवा सेवा किंवा दोन्हीच्या पुरवठादारास पुरवठा मूल्याची रक्कम तसेच त्यावरील देय असलेला कर पुरवठादाराने बीजक दिल्याच्या दिनांकापासून एकशे ऐंशी दिवसांच्या कालावधीच्या आत प्राप्तकर्ता प्रदान करण्यात कसूर करील त्याबाबतीत, प्राप्तकर्त्याने घेतलेली निविष्टी कराच्या जमा रकमेइतकी रक्कम, त्याच्या उद्विष्टी कर दायित्वामध्ये त्यावरील व्याजासह विहित करण्यात येईल अशारीतीने जमा करण्यात येईल :

परंतु तसेच, प्राप्तकर्त्याने वस्तू किंवा सेवा किंवा दोन्हीच्या पुरवठा मूल्याच्या रकमेचे त्यावरील देय असलेल्या व्याजासह प्रदान केल्यावर, तो निविष्टी कराची जमा रक्कम मिळण्यास हक्कदार असेल.

(३) *

(४) नोंदणीकृत व्यक्ती, वस्तू किंवा सेवा किंवा दोन्हीच्या पुरवठ्याकरिता, कोणत्याही बीजकाच्या अथवा नावे पत्राच्या बाबतीत, असे बीजक किंवा नावे पत्र ज्या वर्षाशी संबंधित असेल त्या वित्तीय वर्षाच्या समाप्तीनंतरच्या सप्टेंबर महिन्याकरिता कलम ३९ अन्वये विवरण दाखल करण्याच्या किंवा संबंधित वार्षिक विवरण दाखल केल्याच्या, यांपैकी जे अगोदर घडेल त्या नियत दिनांकानंतर, निविष्टी कराची जमा रक्कम घेण्यास पात्र असणार नाही.

१७. ते २८. *

२९. (१) *

नोंदणी रद्द करणे
किंवा निलंबन
करणे.

(२) समुचित अधिकान्यास,

(क) *

(घ) कलम १० अन्वये कर भरणाऱ्या व्यक्तीने तीन लागोपाठच्या कर कालावधीचे विवरण सादर केलेले नसेल ; किंवा

(ग) खंड (घ) मध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात आलेल्या व्यक्तीशिवाय कोणत्याही व्यक्तीने सहा महिन्यांच्या सलग कालावधीसाठी विवरण सादर केलेले नसेल ; किंवा

(घ) * * * *

(ङ) * * * *

तर, कोणत्याही अगोदरच्या दिनांकासह त्यास योग्य वाटेल अशा दिनांकापासून व्यक्तीची नोंदणी रद्द करता येईल :

परंतु, समुचित अधिकारी, अशा व्यक्तीला त्याचे म्हणणे मांडण्याची संधी दिल्याशिवाय नोंदणी रद्द करणार नाही.

परंतु, आणखी असे की, नोंदणी रद्द करण्यासंबंधीची कार्यवाही प्रलंबित असताना, समुचित अधिकाऱ्यास, विहित करण्यात येईल अशारितीने आणि अशा कालावधीसाठी ती नोंदणी निलंबित करता येईल.

(३) ते (६) * * * *

३० ते ३३. * * * *

जमापत्र आणि
नावेपत्र. ३४. (१) * * * *

(२) वस्तू किंवा सेवा किंवा दोन्हीच्या पुरवठ्याच्या बाबतीत जी व्यक्ती जमापत्र देते अशी कोणतीही नोंदणीकृत व्यक्ती, ज्या महिन्यात असे जमापत्र देण्यात आले असेल त्या महिन्याच्या विवरणामध्ये अशा जमापत्राचे तपशील घोषित करील, परंतु ज्या वित्तीय वर्षामध्ये असा पुरवठा करण्यात आला होता त्या वित्तीय वर्षाच्या समाप्तीनंतरच्या सट्टेंबर महिन्याच्या आत किंवा प्रस्तूत वार्षिक विवरण दाखल करण्याच्या दिनांकास, यांपैकी जे अगोदर घडेल त्यानंतर अशा जमापत्राचे तपशील त्याला घोषित करता येणार नाहीत आणि विहित करण्यात येईल अशारीतीने कर दायित्व समायोजित करण्यात येईल :

परंतु, जर अशा पुरवठ्यावरील कर व व्याज यांचा भार अन्य कोणत्याही व्यक्तींवर टाकला गेला असेल तर पुरवठादाराच्या उद्विष्टी करदायित्वामध्ये कपात करण्यास परवानगी असणार नाही.

(३) व (४) * * * *

३५ ते ३६. * * * *

जावक पुरवठ्याचा
तपशील दाखल करणे. ३७. (१) निविष्टी सेवा वितरक, अनिवासी करपात्र व्यक्ती आणि कलम १० किंवा कलम ५१ किंवा पुरवठा केलेला असेल अशा वस्तू किंवा सेवा किंवा दोन्हीच्या जावक पुरवठ्याचा तपशील, उक्त कर कालावधी लगतनंतर येणाऱ्या महिन्याच्या दहाव्या दिवशी किंवा त्यापूर्वी विहित करण्यात येईल अशा नमुन्यात व अशा रीतीने इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने दाखल करील आणि असा तपशील उक्त पुरवठ्याच्या प्राप्तकर्त्यास विहित करण्यात येईल अशा मुदतीत व अशारीतीने कळविण्यात येईल :

परंतु, नोंदणीकृत व्यक्तीला कर कालावधी लगतनंतर येणाऱ्या महिन्याच्या ११ व्या दिवसापासून ते १५ व्या दिवसापर्यंतच्या कालावधीत जावक पुरवठ्याचा तपशील दाखल करण्यास परवानगी असणार नाही :

परंतु आणखी असे की, आयुक्तास, अधिसूचनेद्वारे, तीमध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात येईल अशा करपात्र व्यक्तींच्या वर्गासाठी, असे तपशील सादर करण्यासाठीची कालमर्यादा कारणे लेखी नमूद करून, वाढवता येईल :

परंतु तसेच केंद्रीय कर आयुक्ताने अधिसूचित केलेली कोणतीही वाढीव कालमर्यादा ही आयुक्ताने अधिसूचित केली असल्याचे मानण्यात येईल.

(२) ज्या नोंदणीकृत व्यक्तीला कलम ३८ च्या पोट-कलम (३) अन्वये तपशील कळविले असतील किंवा कलम ३८ च्या पोट-कलम (४) अन्वये निविष्टी सेवा वितरकाच्या आवक पुरवठ्याशी संबंधित तपशील कळविले असतील अशी प्रत्येक नोंदणीकृत व्यक्ती, असे तिला कळविण्यात आलेले तपशील, कर कालावधीच्या लगतनंतर येणाऱ्या महिन्याच्या १७ व्या दिवशी किंवा त्यापूर्वी परंतु, १५ व्या दिवसांच्या अगोदरचा नसेल अशा दिवशी एकतर स्वीकारील किंवा फेटाळील आणि पोट-कलम (१) अन्वये तिने दाखल केलेले तपशील तदनुसार सुधारित झाल्याप्रमाणे असतील.

(३) कोणत्याही कर कालावधीसाठी ज्या कोणत्याही नोंदणीकृत व्यक्तीने, पोट-कलम (१) अन्वये, तपशील दाखल केला असेल आणि कलम ४२ किंवा कलम ४३ अन्वये त्यामध्ये विसंगती असेल तर तो, त्यामध्ये कोणतीही चूक किंवा वगळणूक आढळून आल्यास, अशी चूक किंवा वगळणूक विहित करण्यात येईल अशारीतीने सुधारील आणि अशा कर कालावधीसाठी दाखल करावयाच्या विवरणपत्रामध्ये अशी चूक किंवा वगळणूक यामुळे कराचा काही कमी भरणा केलेला असल्यास, कर व त्यावरील व्याज, असल्यास, भरील :

परंतु, पोट-कलम (१) अन्वये दाखल केलेल्या तपशिलाच्या बाबतीत कोणतीही चूक किंवा वगळणूक यामध्ये सुधारणा करण्यास अशा तपशिलाशी संबंधित असलेल्या या वित्तीय वर्षाच्या समाप्तीनंतरच्या सप्टेंबर महिन्यासाठी, कलम ३९ अन्वये विवरण दाखल केल्यानंतर किंवा संबद्ध वार्षिक विवरण भरल्यानंतर, यांपैकी जे अगोदर घडेल त्यानंतर परवानगी असणार नाही.

स्पष्टीकरण.— या प्रकरणाच्या प्रयोजनांसाठी जावक पुरवठ्याचा तपशील या शब्दप्रयोगात कोणत्याही कर कालावधीच्या दरम्यान जावक पुरवठ्याशी संबंधात देण्यात आलेले बीजक, नावेपत्र, जमापत्र आणि सुधारित बीजक यांच्या तपशिलाचा समावेश असेल.

३८. (१) निविष्टी सेवा वितरक किंवा अनिवासी करपात्र व्यक्ती किंवा कलम १० किंवा कलम ५१ किंवा कलम ५२ च्या तरतुदीन्वये कर भरणारी व्यक्ती यांव्यतिरिक्त, प्रत्येक नोंदणीकृत व्यक्ती, तिचा आवक पुरवठा व जमा किंवा नावेपत्रांचा तपशील तयार करण्यासाठी, कलम ३७ च्या पोट-कलम (१) अन्वये कळविलेला जावक पुरवठा व जमा किंवा नावेपत्र यांच्याशी संबंधित तपशील यांची आवश्यकता असल्यास, पडताळणी करील, तो संमत करील, त्यात फेरबदल करील किंवा तो वगळील आणि कलम ३७ च्या पोट-कलम (१) अन्वये पुरवठादाराने घोषित केलेला नाही अशा पुरवठ्याच्या संबंधात त्याला प्राप्त झालेल्या आवक पुरवठ्याच्या आणि जमा किंवा नावे पत्रांच्या तपशिलाचा त्यात समावेश करील.

आवक पुरवठ्याचा तपशील दाखल करणे.

(२) निविष्टी सेवा वितरक किंवा अनिवासी करपात्र व्यक्ती किंवा कलम १० किंवा कलम ५१ किंवा कलम ५२ अन्वये कर भरणारी व्यक्ती यांव्यतिरिक्त, प्रत्येक नोंदणीकृत व्यक्ती, ज्यांवर या अधिनियमान्वये प्रत्यावर्ती आकाराच्या आधारे कर देय असेल अशा वस्तू किंवा सेवा किंवा दोर्हीचा आवक पुरवठा यांसह करपात्र वस्तू किंवा सेवा किंवा दोर्हीच्या आवक पुरवठ्यांचा आणि एकात्मिक वस्तू व सेवा कर अधिनियमाखाली करपात्र असलेल्या अथवा ज्यांवर सीमाशुल्क प्रशुल्क अधिनियम, १९७५ च्या कलम ३ अन्वये एकात्मिक वस्तू व सेवा कर देय आहे अशा वस्तू किंवा सेवा किंवा दोर्हीचा आवक पुरवठ्यांचा आणि कर कालावधीमधील अशा पुरवठ्याच्या संबंधात प्राप्त झालेल्या जमा किंवा नावे पत्रांचा तपशील, त्या कर कालावधीच्या लगतनंतर येणाऱ्या महिन्याच्या दहाव्या दिवसानंतर, परंतु त्या महिन्याच्या पंधराव्या दिवशी किंवा त्यापूर्वी, विहित करण्यात येईल अशा नमुन्यात आणि अशा रीतीने इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने दाखल करील :

परंतु, आयुक्तास अधिसूचनेद्वारे त्यात विनिर्दिष्ट करण्यात येईल त्याप्रमाणे अशा करपात्र व्यक्तींच्या वर्गासाठी असे तपशील दाखल करण्यासाठी कारणे लेखी नमूद करून, कालमर्यादा वाढविता येईल :

परंतु आणखी असे की, केंद्रीय कर आयुक्ताने अधिसूचित केलेली कोणतीही वाढीव कालमर्यादा आयुक्ताने अधिसूचित केली असल्याचे मानण्यात येईल.

(३) प्राप्तकर्त्याने पुरवठ्यात फेरबदल केलेला, वगळलेला किंवा समाविष्ट केलेला, आणि पोट-कलम (२) अन्वये दाखल केलेला तपशील, विहित करण्यात येईल अशारीतीने व अशा मुदतीच्या आत संबंधित पुरवठादाराला कळवण्यात येईल.

(४) प्राप्तकर्त्याने कलम ३९ च्या पोट-कलम (२) किंवा पोट-कलम (४) अन्वये दाखल केलेल्या विवरणामधील फेरबदल केलेला, वगळलेला किंवा समाविष्ट केलेला पुरवठ्याचा तपशील, विहित करण्यात येईल अशारीतीने व अशा मुदतीच्या आत संबंधित पुरवठादाराला कळवण्यात येईल.

(५) जिने पोट-कलम (२) अन्वये, कोणत्याही कर कालावधीचा तपशील सादर केला असेल आणि कलम ४२ किंवा कलम ४३ अन्वये त्यामध्ये विसंगती असेल तर अशी कोणतीही नोंदणीकृत व्यक्ती, त्यात कोणतीही चूक किंवा वगळणूक असल्यास, ज्या कर कालावधीमध्ये अशी चूक किंवा वगळणूक निर्दर्शनास आली असेल त्या कर कालावधीत अशी चूक किंवा वगळणूक विहित करण्यात येईल अशारीतीने दुरुस्त करील आणि अशा कर कालावधीसाठी दाखल करावयाच्या विवरणात अशा चुकीमुळे किंवा वगळणुकीमुळे कराचा कमी भरणा केलेला असल्यास, कर व त्यावरील व्याज, असल्यास, भरील :

परंतु, पोट-कलम (२) अन्वये दाखल केलेल्या तपशिलांच्या बाबतीतील कोणतीही चूक किंवा वगळणूक यामध्ये सुधारणा करण्यास, अशा तपशिलाशी संबंधित असलेल्या वित्तीय वर्षाच्या समाप्तीनंतरच्या सट्टेबर महिन्यासाठी कलम ३९ अन्वये विवरण दाखल केल्यानंतर किंवा संबद्ध वार्षिक विवरण दाखल केल्यानंतर, यांपैकी जे अगोदर घडेल त्यानंतर, परवानगी असणार नाही.

विवरणे दाखल	३९. (१) ते (४)	*	*	*	*	*
करणे.						

(५) प्रत्येक नोंदणीकृत अनिवासी व्यक्ती, प्रत्येक कॅलेंडर महिन्याचे किंवा त्याच्या भागाचे विवरण, विहित करण्यात येईल अशा नमुन्यात व अशारीतीने त्या कॅलेंडर महिन्याच्या समाप्तीनंतर वीस दिवसांच्या आत किंवा कलम २७ च्या पोट-कलम (१) अन्वये विनिर्दिष्ट केलेल्या नोंदणीच्या कालावधीच्या शेवटच्या दिवसानंतर सात दिवसांच्या आत, यांपैकी जे अगोदर घडेल तेव्हा इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने दाखल करील.

(६)	*	*	*	*	*
-----	---	---	---	---	---

“(७) जिने, पोट-कलम (१) च्या परंतुकात किंवा पोट-कलम (३) किंवा पोट-कलम (५) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या व्यक्तिव्यतिरिक्त, पोट-कलम (१) अन्वये विवरण सादर करणे आवश्यक आहे, अशी प्रत्येक नोंदणीकृत व्यक्ती, ज्या अंतिम दिनांकापर्यंत तिने असे विवरण सादर करणे आवश्यक आहे त्या दिनांकाच्या नंतरची नसेल अशा दिनांकापर्यंत अशा विवरणाप्रमाणे देय असलेला कर शासनास प्रदान करील :

परंतु, पोट-कलम (१) च्या परंतुकान्वये विवरण सादर करणारी प्रत्येक नोंदणीकृत व्यक्ती, महिनाभरातील वस्तूंचा किंवा सेवांचा किंवा दोन्हीचा आवक व जावक पुरवठा, घेतलेली निविष्टी कराची जमा रक्कम, प्रदेय कर, आणि असा अन्य तपशील विचारात घेऊन, देय असणारा कर, विहित करण्यात येईल अशा नमुन्यात व रीतीने, आणि मुदतीत, शासनास प्रदान करील :

परंतु आणखी असे की, पोट-कलम (२) अन्वये विवरण सादर करणारी प्रत्येक नोंदणीकृत व्यक्ती, तिमाहीमधील राज्यातील उलाढाल, वस्तूंचा किंवा सेवांचा किंवा दोन्हीचा आवक पुरवठा, प्रदेय कर, आणि असा अन्य तपशील विचारात घेऊन, देय असणारा कर, विहित करण्यात येईल अशा नमुन्यात व रीतीने, आणि मुदतीत शासनास प्रदान करील.”.

परंतु, राज्य शासनास परिषदेच्या शिफारशीवरून, नोंदणीकृत व्यक्तींचे विवक्षित वर्ग अधिसूचित करता येतील. अशा नोंदणीकृत व्यक्ती, त्यामध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात येतील अशा शर्तीना व संरक्षक उपाययोजनांना अधीन राहून, ज्या दिनांकास त्या नोंदणीकृत व्यक्तींनी असे विवरण दाखल करणे आवश्यक आहे, त्या दिनांकास किंवा त्यापूर्वी विवरणाप्रमाणे देय असलेला कर किंवा त्याचा भाग शासनाकडे भरतील.

(६)

*

*

*

*

(९) कलम ३७ व ३८ च्या तरतुदीना अधीन राहून, जर कोणत्याही नोंदणीकृत व्यक्तीस, पोट-कलम (१) किंवा पोट-कलम (२) किंवा पोट-कलम (३) किंवा पोट-कलम (४) किंवा पोट-कलम (५) अन्वये विवरण सादर केल्यानंतर कर प्राधिकाऱ्यांकडून केली जाणारी छाननी, लेखापरीक्षा, तपासणी किंवा अंमलबजावणी याच्या परिणामी असेल त्याखेरीज, त्यात कोणतीही वगळणूक किंवा चुकीचा मजकूर आढळून येईल तर, तो, विहित करण्यात येईल अशा नमुन्यात आणि अशारीतीने या अधिनियमान्वये त्याबाबतीत व्याज प्रदान करण्याच्या अधीन राहून, दुरुस्त करील :

परंतु, कोणत्याही वगळणुकीतील किंवा चुकीच्या तपशिलातील अशा दुरुस्तीस, असे तपशील ज्या वित्तीय वर्षाशी संबंधित आहेत, ते वित्तीय वर्ष समाप्त झाल्यानंतरच्या सप्टेंबर महिन्यासाठीचे किंवा दुसऱ्या तिमाहीसाठीचे विवरण दाखल करण्यासाठीच्या देय दिनांकानंतर किंवा संबद्ध वार्षिक विवरण दाखल करण्याच्या प्रत्यक्ष दिनांकास, यांपैकी जे अगोदर घडेल, त्यानंतर परवानगी असणार नाही.

(१०) नोंदणीकृत व्यक्तीला, जर त्याने कोणत्याही पूर्वीच्या कर कालावधीचे विवरण दाखल केलेले नसेल तर अशा कर कालावधीचे विवरण दाखल करण्याची अनुमती नसेल.

४०.

*

*

*

*

४१. (१) प्रत्येक नोंदणीकृत व्यक्ती त्याबाबतीत विहित करण्यात येतील अशा अटी व निर्बंधांना अधीन राहून, आपल्या विवरणात स्वयंनिर्धारित केलेली पात्र निविष्टी कराची जमा रक्कम प्राप्त करण्यासाठी हक्कदार असेल आणि अशी रक्कम तिच्या इलेक्ट्रॉनिक खातेवहीमध्ये तात्पुरत्या तत्त्वावर जमा करण्यात येईल.

निविष्टी कराच्या
जमा रक्मेचा दावा
करणे आणि त्याचा
तात्पुरता स्वीकार
करणे.

(२) पोट-कलम (१) मध्ये निर्दिष्ट केलेली जमा रक्कम, उक्त पोट-कलमामध्ये निर्दिष्ट केलेल्या विवरणानसार स्वयंनिर्धारित केलेल्या उद्विष्टी करदायित्वाच्या प्रदानासाठीच फक्त वापरण्यात येईल.

४२. (१) एखाद्या नोंदणीकृत व्यक्तीने (यात यापुढे या कलमात जिचा निर्देश ‘प्राप्तकर्ता’ असा केला निविष्टी कराच्या जमा रक्मेचा दावा ताढून पाहणे, ती अहे) एखाद्या कर कालावधीसाठी दाखल केलेल्या प्रत्येक आवक पुरवठ्याचे तपशील :—

जमा रक्मेचा दावा
ताढून पाहणे, ती
प्रत्यार्वतित करणे
आणि तिची
पुनर्मागणी करणे.

(क) तत्सम नोंदणीकृत व्यक्तीने (यात यापुढे या कलमात जिचा निर्देश ‘पुरवठादार’ असा करण्यात आला आहे) त्याच कर कालावधीसाठी किंवा पूर्वीच्या कोणत्याही कर कालावधीसाठी आपल्या वैध विवरणाद्वारे दाखल केलेल्या जावक पुरवठ्याच्या तत्सम तपशिलांशी ;

(ख) तिने आयात केलेल्या वस्तूच्या संबंधात सीमाशुल्क प्रशुल्क अधिनियम, १९७५ याच्या कलम ३ अन्वये भरलेल्या एकात्मिक वस्तू व सेवा कराशी, आणि

(ग) निविष्टी कराच्या जमा रक्मेच्या दाव्याच्या पुनरावृत्तीशी, विहित रीतीने आणि विहित मुदतीच्या आत पडताढून पाहण्यात येतील.

(२) तत्सम जावक पुरवठ्याच्या तपशिलाशी किंवा त्याने आयात केलेल्या वस्तूच्या संबंधात सीमा शुल्क प्रशुल्क अधिनियम, १९७५ याच्या कलम ३ अन्वये भरलेल्या एकात्मिक वस्तू व सेवाकराशी जुळत असलेल्या आवक पुरवठ्याच्या संबंधातील बीजके किंवा नावे पत्रे यातील निविष्टी कर जमा रक्मेची मागणी अंतिमतः मान्य करण्यात येईल आणि अशी मान्यता विहित करण्यात येईल अशारीतीने प्राप्तकर्त्याला कळविण्यात येईल.

(३) आवक पुरवठ्यासंबंधात प्राप्तकर्त्याने केलेला निविष्टी कराच्या जमा रकमेचा दावा त्याच पुरवठ्यासाठी पुरवठादाराने घोषित केलेल्या करापेक्षा अधिक असेल किंवा पुरवठादाराने आपल्या वैध विवरणात जावक पुरवठा घोषित केला नसेल त्याबाबतीत, ती विसंगती अशा दोन्ही व्यक्तीना, विहित करण्यात येईल अशा रीतीने कळविण्यात येईल.

(४) निविष्टी कराच्या जमा रकमेच्या दाव्याच्या पुनरावृत्तीबाबत विहित करण्यात येईल अशा रीतीने प्राप्तकर्त्याला कळविण्यात येईल.

(५) ज्या रकमेच्या संबंधात कलम (३) अन्वये कोणतीही विसंगती कळविलेली असेल आणि ती विसंगती कळविण्यात आली असेल त्या महिन्याच्या वैध विवरणात पुरवठादाराने त्याबाबत दुरुस्ती केलेली नसेल त्याबाबतीत, अशी रक्कम, विसंगती कळविण्यात आली असेल त्या महिन्यालगतनंतरच्या महिन्याच्या प्राप्तकर्त्याच्या विवरणात, विहित करण्यात येईल अशा रीतीने, त्या प्राप्तकर्त्याच्या उद्विष्टी कर दायित्वामध्ये समाविष्ट करण्यात येईल.

(६) जी रक्कम दाव्यांच्या पुनरावृत्तीमुळे अतिरिक्त असल्याचे आढळून येईल अशी, निविष्टी कराची जमा रकमेच्या स्वरूपात मागणी केलेली रक्कम, पुनरावृत्ती कळविण्यात आली असेल त्या महिन्याच्या प्राप्तकर्त्याच्या विवरणात त्याच्या उद्विष्टी करदायित्वात समाविष्ट करण्यात येईल.

(७) जर पुरवठादाराने कलम ३९ च्या पोट-कलम (१) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या मुदतीत आपल्या वैध विवरणाद्वारे बीजकांचा किंवा नावेपत्रांचा तपशील घोषित केलेला असेल तर, प्राप्तकर्ता, आपल्या उद्विष्टी करदायित्वातून पोट-कलम (५) अन्वये समाविष्ट केलेली रक्कम वजा करण्यास पात्र असेल.

(८) पोट-कलम (५) किंवा पोट-कलम (६) अन्वये ज्याच्या उद्विष्टी करदायित्वात कोणतीही रक्कम समाविष्ट करण्यात आली असेल असा कोणताही प्राप्तकर्ता, उक्त पोट-कलमांन्यये तत्सम वाढीव रक्कम समाविष्ट करण्यात येईपर्यंत, जमा रक्कम घेतल्याच्या दिनांकापासून अशा समाविष्ट करण्यात आलेल्या रकमेवर, कलम ५० च्या पोट-कलम (१) अन्वये विनिर्दिष्ट केलेल्या दराने व्याज भरण्यास पात्र असेल.

(९) पोट-कलम (७) अन्वये उद्विष्टी करदायित्वातील कोणत्याही वजातीला मान्यता दिली असेल त्याबाबतीत, पोट-कलम (८) अन्वये प्रदान केलेल्या व्याजाची रक्कम, विहित करण्यात येईल अशा रीतीने, प्राप्तकर्त्याच्या इलेक्ट्रॉनिक रोकड खातेवहीच्या तत्सम शीर्षामध्ये जमा करून त्याद्वारे ती त्याला परत करण्यात येईल :

परंतु, कोणत्याही परिस्थितीत जमा करावयाच्या व्याजाची रक्कम ही, पुरवठादाराने भरणा केलेल्या व्याजाच्या रकमेपेक्षा अधिक असणार नाही.

(१०) पोट-कलम (७) च्या तरतुदीचे उल्लंघन करून उद्विष्टी करदायित्वातून वजात केलेली रक्कम, ज्या महिन्यात असे उल्लंघन केले असेल त्या महिन्याच्या प्राप्तकर्त्याच्या विवरणातील त्याच्या उद्विष्टी करदायित्वामध्ये समाविष्ट करण्यात येईल आणि असा प्राप्तकर्ता, कलम ५० च्या पोट-कलम (३) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या दराने अशा प्रकारे समाविष्ट करण्यात येणाऱ्या रकमेवर व्याज भरण्यास दायी असेल.

- उद्विष्टी कर दायित्वातून कपातीचा मेळ बसविणे, ती तपशील,—**
- प्रत्यावर्तित करणे आणि तिची पुनर्मांगणी करणे.**
- ४३.** (१) नोंदणीकृत व्यक्तीने (यापुढे या कलमात जिचा निर्देश “पुरवठादार” असा करण्यात आला आहे) दाखल केलेल्या एखाद्या कर कालावधीमधील जावक पुरवठ्याच्या संबंधातील प्रत्येक जमापत्राचे अला आहे) त्याच कर कालावधीसाठी किंवा त्यानंतरच्या कोणत्याही कर कालावधीसाठी त्याच्या वैध विवरणाद्वारे केलेल्या निविष्टी कराच्या जमा रकमेच्या तत्सम कपातीच्या दाव्याशी ;

(ख) उद्विष्टी करदायित्वातून करण्यात येणाऱ्या कपातीच्या दाव्यांच्या पुनरावृत्तीशी विहित रीतीने आणि विहित मुदतीच्या आत ताडून पाहण्यात येतील.

(२) प्राप्तकर्त्याकडून करण्यात येणाऱ्या निविष्टी कराच्या जमा रकमेच्या तत्सम कपातीच्या दाव्याशी जुळत असेल अशी, पुरवठादाराच्या उद्विष्टी करदायित्वातून कपात करण्याबद्दलचा दावा अंतिमतः मान्य करण्यात येईल. आणि अशी मान्यता विहित करण्यात येईल अशा रीतीने, पुरवठादाराला कळविण्यात येईल.

(३) जावक पुरवठाच्या संबंधात उद्विष्टी करदायित्वातून करावयाच्या कपातीची रक्कम निविष्टी कराच्या जमा रकमेच्या तत्सम कपातीच्या दाव्याच्या रकमेपेक्षा अधिक असेल किंवा प्राप्तकर्त्याने आपल्या वैध विवरणामध्ये तत्सम जमापत्र घोषित केले नसेल त्याबाबतीत, ती विसंगती अशा दोन्ही व्यक्तींना विहित करण्यात येईल अशा रीतीने कळविण्यात येईल.

(४) उद्विष्टी करदायित्वातून कपातीच्या दाव्यांच्या पुनरावृत्तीबाबत विहित करण्यात येईल अशा रीतीने पुरवठादाराला कळविण्यात येईल.

(५) ज्या रकमेच्या संबंधात पोट-कलम (३) अन्वये कोणतीही विसंगती कळविण्यात आली असेल आणि ती विसंगती कळविण्यात आली असेल त्या महिन्याच्या वैध विवरणात प्राप्तकर्त्याने त्याबाबत दुरुस्ती केलेली नसेल त्याबाबतीत अशी रक्कम, विसंगती कळविण्यात आली असेल त्या महिन्यालगतनंतरच्या महिन्याच्या पुरवठादाराच्या विवरणात, विहित करण्यात येईल अशा रीतीने, त्या पुरवठादाराच्या उद्विष्टी करदायित्वामध्ये समाविष्ट करण्यात येईल.

(६) दाव्यांच्या पुनरावृत्तीमुळे अतिरिक्त असल्याचे आढळून येईल अशी उद्विष्टी करदायित्वातून कोणतीही कपात करण्यासंबंधातील रक्कम, पुनरावृत्ती कळविण्यात आली असेल त्या महिन्याच्या पुरवठादाराच्या विवरणात त्याच्या उद्विष्टी करदायित्वामध्ये समाविष्ट करण्यात येईल.

(७) जर प्राप्तकर्त्याने कलम ३९ च्या पोट-कलम (९) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या मुदतीत आपल्या वैध विवरणात जमापत्राचे तपशील घोषित केले असतील तर, पुरवठादार हा, आपल्या उद्विष्टी करदायित्वातून पोट-कलम (५) अन्वये समाविष्ट केलेली रक्कम वजा करण्यास पात्र असेल.

(८) पोट-कलम (५) किंवा पोट-कलम (६) अन्वये ज्याच्या उद्विष्टी कर दायित्वात कोणतीही रक्कम समाविष्ट करण्यात आली असेल असा कोणताही पुरवठादार, उक्त पोट-कलमांन्वये तत्सम रक्कम समाविष्ट करण्यात येईपर्यंत उद्विष्टी करदायित्वातून अशा कपातीचा दावा केल्याच्या दिनांकापासून, अशा समाविष्ट करण्यात आलेल्या रकमेच्या संबंधात, कलम ५० च्या पोट-कलम (१) अन्वये विनिर्दिष्ट केलेल्या दराने व्याज भरण्यास दायी असेल.

(९) पोट-कलम (७) अन्वने उद्विष्टी करदायित्वातील कोणत्याही कपातीला मान्यता दिली असेल त्याबाबतीत, पोट-कलम (८) अन्वये प्रदान केलेल्या व्याजाची रक्कम, विहित करण्यात येईल अशा रीतीने, पुरवठादाराच्या इलेक्ट्रॉनिक रोकड खातेवहीच्या तत्सम शीर्षामध्ये जमा करून त्याद्वारे ती त्याला परत करण्यात येईल :

परंतु, कोणत्याही परिस्थितीत जमा करावयाच्या व्याजाची रक्कम ही, प्राप्तकर्त्याने भरलेल्या व्याजाच्या रकमेपेक्षा अधिक असणार नाही.

(१०) पोट-कलम (७) च्या तरतुदीचे उल्लंघन करून उद्विष्टी कर दायित्वातून कपात केलेली रक्कम, ज्या महिन्यात असे उल्लंघन केले असेल त्या महिन्यातील पुरवठादाराच्या विवरणातील त्याच्या उद्विष्टी कर दायित्वामध्ये समाविष्ट करण्यात येईल आणि असा पुरवठादार, कलम ५० च्या पोट-कलम (३) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या दराने अशा प्रकारे समाविष्ट करण्यात आलेल्या रकमेवर व्याज भरण्यास दायी असेल.

विवरण दाखल
करण्याची
कार्यपद्धती आणि
उपयोगात
आणलेली निविष्टी
कराची जमा
रक्कम.

“४३क. (१) कलम १६ चे पोट-कलम (२), कलम ३७ किंवा कलम ३८ यामध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, प्रत्येक नोंदणीकृत व्यक्ती, कलम ३९ चे पोट-कलम (१) अन्वये दाखल केलेल्या विवरणात, पुरवठादाराने दाखल केलेल्या पुरवठ्याच्या तपशिलांची पडताळणी करील, ते विधिग्राह्य करील, त्यांत दुरुस्ती करील किंवा ते वगळील.

(२) कलम ४१, कलम ४२ किंवा कलम ४३ मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, प्राप्तकर्त्याकडून निविष्टी कराच्या जमा रकमेच्या उपयोगाची व त्याबाबतच्या पडताळणीची कार्यपद्धती विहित करण्यात येईल, त्याप्रमाणे असेल.

(३) प्राप्तकर्त्याद्वारे निविष्टी कराच्या जमा रकमेचा उपयोग करण्याच्या प्रयोजनासाठी पुरवठादाराने जावक पुरवठ्यांचे तपशील दाखल करण्याची सामाईक पोर्टलवरील कार्यपद्धती विहित करण्यात येईल त्याप्रमाणे असेल.

(४) पोट-कलम (३) अंतर्गत न पुरविलेल्या जावक पुरवठ्याच्या संबंधातील निविष्टी कराच्या जमा रकमेचा उपयोग करून घेण्याची कार्यपद्धती विहित करण्यात येईल आणि अशा कार्यपद्धतीमध्ये उक्त पोट-कलमान्वये पुरवठादारांनी सादर केलेल्या तपशिलांच्या आधारे, निविष्टी कराच्या जमा रकमेचा लाभ घेता येऊ शकेल, ते लाभ उपलब्ध निविष्टी कराच्या जमा रकमेच्या कमाल वीस टक्यांहून अधिक असणार नाही, याचा अंतर्भाव असेल.

(५) पोट-कलम (३) अन्वये पुरवठादाराने जावक पुरवठ्यामध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या ज्या कराच्या रकमेसाठी तपशील सादर केले आहेत, ती कराची रक्कम अधिनियमाच्या तरतुदीअन्वये त्यास देय कर असल्याचे मानण्यात येईल.

(६) पोट-कलम (३) किंवा पोट-कलम (४) अन्वये ज्यासाठी तपशील दाखल केले आहेत, परंतु त्याचे विवरणपत्र सादर केलेले नाही अशा जावक पुरवठ्याच्या बाबतीतील कर भरण्यासाठी किंवा, यथास्थिति, उपयोगात आणलेली निविष्टी कराची जमा रक्कम भरण्यासाठी पुरवठादार व प्राप्तकर्ता संयुक्तपणे व पृथकपणे पात्र असतील.

(७) पोट-कलम (६) च्या प्रयोजनार्थ, विहित करण्यात येईल अशा रीतीने वसुली करण्यात येईल आणि एक हजार रुपयांपेक्षा अधिक नाही अशा, वसूल न झालेल्या कराच्या रकमेसाठी किंवा चुकीने उपयोगात आणलेल्या निविष्टी कराच्या जमा रकमेसाठी अशा कार्यपद्धतीत तरतूद करता येईल.

(८) जावक पुरवठ्याच्या संबंधातील कराच्या रकमेची कार्यपद्धती, सुरक्षितता आणि मर्यादा यांबाबतचे तपशील हे, विहित करण्यात येईल त्याप्रमाणे, —

(एक) नोंदणी केल्यापासून सहा महिन्यांच्या आत ;

(दोन) जिने कराचे प्रदान करण्यात कसूर केली असेल आणि जेथे अशी कसूर केलेली रक्कम प्रदान करण्याच्या नियत दिनांकापासून दोन महिन्यांपेक्षा अधिक असेल अशा कालावधीसाठी अशी कसूर करण्याचे चालू ठेवले असेल तेथे, अशा नोंदणीकृत व्यक्तीला पोट-कलम (३) अन्वये सादर करता येतील.”

४४. ते ४६. * * * *

विलंब फी ४७. (१) नियत दिनांकापर्यंत कलम ३७ किंवा कलम ३८ अन्वये आवश्यक केलेल्या जावक किंवा आकारणे. आवक पुरवठ्यांचे तपशील, किंवा कलम ३९ किंवा कलम ४५ अन्वये आवश्यक असलेली विवरणे दाखल करण्यात कसूर करील अशी कोणतीही नोंदणीकृत व्यक्ती, ज्या कालावधीमध्ये अशी कसूर करण्याचे चालू ठेवील

अशा कालावधीसाठी पाच हजार रुपयांच्या कमाल रकमेच्या अधीन राहून प्रत्येक दिवसासाठी शंभर रुपये इतकी विलंब फी भरण्यास दायी असेल.

(२)	*	*	*	*	
४८. (१)	*	*	*	*	वस्तू व सेवा कर व्यवसायी.
(२) नोंदणीकृत व्यक्तीस, कलम ३७ अन्वये जावक पुरवठ्यांचे तपशील, कलम ३८ अन्वये आवक पुरवठ्यांचे तपशील व कलम ३९ किंवा कलम ४४ किंवा कलम ४५ अन्वये विवरण दाखल करण्यासाठी आणि अशी इतर कार्ये पार पाडण्यासाठी मान्यताप्राप्त वस्तू व सेवा कर व्यवसायीला, विहित केलेल्या रीतीने, प्राधिकृत करता येईल.					
(३)	*	*	*	*	
४९. (१)	*	*	*	*	कर, व्याज, शास्ती व इतर रकमा यांचे प्रदान.
(२) नोंदणीकृत व्यक्तीच्या विवरणामध्ये स्वयंनिर्धारित केलेल्या निविष्टी कराची जमा रक्कम, कलम ४१ किंवा कलम ४३क अनुसार विहित करण्यात येईल अशा रीतीने ठेवावयाच्या तिच्या इलेक्ट्रॉनिक जमा खातेवहीत जमा करण्यात येईल.					
(३)	*	*	*	*	
(४) इलेक्ट्रॉनिक जमा खातेवहीत उपलब्ध असलेल्या रकमेचा, विहित करण्यात येईल अशा रीतीने व अशा शर्तीना अधीन राहून आणि अशा मुदतीच्या आत या अधिनियमाच्या किंवा एकात्मिक वस्तू व सेवा कर अधिनियमाच्या तरतुदीअन्वये देय असेल अशा, उद्विष्टी कराचा कोणताही भरणा करण्यासाठी उपयोग करता येईल.					
(५) ते (११)	*	*	*	*	
४९क. व ४९ख.	*	*	*	*	
५०.(१) व (२)	*	*	*	*	कराच्या विलंबित प्रदानावरील व्याज.
(३) एखाद्या करपात्र व्यक्तीने कलम ४२ च्या पोट-कलम (१०) अन्वये निविष्टी कराच्या जमा रकमेचा गैरवाजवी किंवा जास्तीचा दावा केला असेल किंवा कलम ४३ च्या पोट-कलम (१०) अन्वये उद्विष्टी करदायित्वातून गैरवाजवी किंवा जास्तीची कपात केली असेल त्याबाबतीत, तो, अशा गैरवाजवी किंवा जास्तीच्या दाव्याच्या रकमेवर किंवा यथास्थिति, अशा गैरवाजवी किंवा जास्तीच्या कपातीच्या रकमेवर, परिषदेच्या शिफारशीवरून शासनाकडून अधिसूचित करण्यात येईल अशा चोवीस टक्क्यांपेक्षा जास्त नसलेल्या अशा दराने व्याज देईल.					
५१.	*	*	*	*	
५२. (१) ते (५)	*	*	*	*	मूळ स्रोतातून कर गोळा करणे.
(६) जर कोणत्याही प्रचालकाला, पोट-कलम (४) अन्वये विवरणपत्र दाखल केल्यानंतर, कर प्राधिकरणाने केलेली छाननी, लेखापरीक्षा, तपासणी किंवा अंमलबजावणी कार्य यांच्या परिणामाव्यतिरिक्त कोणतीही वगळणूक किंवा त्यातील चुकीचा तपशील आढळून आला असेल तर, तो, कलम ५० च्या पोट-कलम (१) मध्ये विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे, व्याजाच्या प्रदानाच्या अधीन राहून ज्या महिन्यात अशी वगळणूक किंवा चुकीचा तपशील निर्दर्शनास आला असेल त्या महिन्यात दाखल करावयाच्या विवरणपत्रातील वगळणूक व चुकीचे तपशील यांमध्ये दुरुस्ती करील :					
परंतु, कोणतीही वगळणूक किंवा चुकीच्या तपशिलामध्ये अशी दुरुस्ती करण्यास, वित्तीय वर्ष संपल्यानंतर पुढील सप्टेंबर महिन्याचे विवरणपत्र दाखल करण्यासाठी असलेल्या नियत दिनांकानंतर किंवा संबंधित वर्षाचे विवरणपत्र सादर करण्याच्या प्रत्यक्ष दिनांकानंतर, यापैकी जो अगोदरचा असेल, त्या दिनांकानंतर, मुभा असणार नाही.					
एचबी ८५१-५३					

(७) ते (१४) * * * *

५३. व ५३क * * * *

कराचा परतावा.

५४. (१) एखाद्या व्यक्तीस तिने भरलेल्या कोणत्याही कराचा व अशा करावर भरलेल्या व्याजाचा, कोणतेही असल्यास, किंवा इतर कोणत्याही रकमेचा परतावा मागण्यासाठी प्रस्तुत दिनांकापासून दोन वर्षांच्या आत विहित करण्यात येईल अशा नमुन्यात आणि अशा रीतीने अर्ज करता येईल :

परंतु, कलम ४९ च्या पोट-कलम (६) नुसार इलेक्ट्रॉनिक रोकड खातेवहीतील कोणत्याही शिल्लक असलेल्या रकमेच्या परताव्याचा दावा करणाऱ्या कोणत्याही नोंदणीकृत व्यक्तीस, विहित करण्यात येईल अशा रीतीने कलम ३९ अन्वये सादर केलेल्या विवरणातील अशा परताव्याचा दावा करता येईल.

(२) वस्तू किंवा सेवा किंवा दोन्हींच्या आवक पुरवठ्याबाबत तिने प्रदान केलेल्या कराचा परतावा मिळण्यास हक्कदार असलेल्या, संयुक्त राष्ट्र संघाच्या विशेषांकृत अधिकरणास किंवा संयुक्त राष्ट्रे (विशेषाधिकार प्रतिक्षमता) अधिनियम, १९४७ अन्वये अधिसूचित करण्यात आलेल्या कोणत्याही बहुपक्षीय वित्तीय संस्थेला व संघटनेला, परराष्ट्रीय वाणिज्य दूतावासास किंवा राजदूतावासास किंवा कलम ५५ अन्वये अधिसूचित केलेल्या अन्य कोणत्याही व्यक्तीस किंवा व्यक्तींच्या वर्गास ज्या तिमाहीमध्ये असा पुरवठा प्राप्त झाला होता त्या तिमाहीच्या शेवटच्या दिवसापासून सहा महिन्यांचा कालावधी समाप्त होण्यापूर्वी, विहित करण्यात येईल अशा नमुन्यात आणि अशा रीतीने अशा परताव्यासाठी अर्ज करता येईल.

(३) ते (९) * * * *

(१०) जिने कोणतेही विवरण सादर करण्यात कसूर केली असेल किंवा ज्यास, ज्यासाठी विनिर्दिष्ट दिनांकास, कोणतेही न्यायालय, न्यायाधिकरण किंवा अपील प्राधिकरण यांच्याकडून स्थगिती देण्यात आलेली नाही असा कोणताही कर, व्याज किंवा शास्ती देणे आवश्यक असेल अशा नोंदणीकृत व्यक्तीला, पोट-कलम (३) अन्वये, कोणताही परतावा देय असेल तर समुचित अधिकान्यास,—

(क) उक्त व्यक्तीने विवरण सादर करेपर्यंत किंवा कर, व्याज किंवा, यथास्थिति, शास्तीची रक्कम भरण्यात येईतोपर्यंत, देय परताव्याचे प्रदान रोखून धरता येईल;

(ख) या अधिनियमान्वये किंवा विद्यमान कायद्यान्वये, करपात्र व्यक्ती ज्यासाठी दायी असेल परंतु, देय परताव्यातून ती तिने दिली नसेल तर कर, व्याज, शास्ती किंवा इतर कोणतीही रक्कम देय परताव्यातून वजा करता येईल.

स्टीकरण.— या पोट-कलमाच्या प्रयोजनार्थ, “ विनिर्दिष्ट दिनांक ” या शब्दप्रयोगाचा अर्थ, या अधिनियमान्वये अपील दाखल करण्याचा अखेरचा दिनांक, असा असेल.

(११) ते (१४) * * * *

स्टीकरण.—या कलमाच्या प्रयोजनार्थ —

(१) “ परतावा ” यात वस्तू किंवा सेवा किंवा दोन्हींच्या शुन्याधारित पुरवठ्यावरील किंवा असा शुन्याधारित पुरवठा करताना वापरण्यात आलेल्या निविष्टी किंवा निविष्टी सेवा यांबाबतीत भरण्यात आलेल्या कराचा परतावा किंवा पोट-कलम (३) अन्वये तरतूद केल्याप्रमाणे मानीव निर्यात म्हणून मानण्यात आलेल्या वस्तूच्या पुरवठ्यावरील कराचा परतावा किंवा न वापरलेल्या निविष्टी कराच्या जमा रकमेचा परतावा यांचा अंतर्भाव होतो.

(२) “ संबंधित दिनांक ” याचा अर्थ—

(क) जेथे कराचा परतावा उपलब्ध असेल तेथे भारताबाहेर निर्यात केलेल्या वस्तूच्या बाबतीत, त्या वस्तू किंवा, यथास्थिति, अशा वस्तूमध्ये वापरलेल्या निविष्ट किंवा निविष्टी सेवा यांच्या संबंधात,—

(एक) जर त्या वस्तू समुद्रमार्ग किंवा हवाईमार्ग निर्यात केलेल्या असतील तर, अशा वस्तू ज्या जहाजामध्ये किंवा विमानामध्ये भरलेल्या असतील ते जहाज किंवा विमान ज्या दिनांकास भारत सोडेल तो दिनांक ; किंवा

(दोन) जर त्या वस्तू भूमार्ग निर्यात केल्या असतील तर, अशा वस्तू ज्या दिनांकास सरहद पार होतील तो दिनांक ; किंवा

(तीन) जर त्या वस्तू टपालाने निर्यात केल्या असतील तर, भारताबाहेरील ठिकाणी संबंधित टपाल कार्यालयाने वस्तू पाठविल्याचा दिनांक ;

(ख) जेथे भरलेल्या कराचा परतावा उपलब्ध असेल तेथे मानीव निर्यात म्हणून मानलेल्या वस्तूच्या पुरवठ्याच्या बाबतीत, अशा मानीव निर्यातीशी संबंधित विवरण ज्या दिनांकास दाखल केले असेल तो दिनांक ;

(ग) जेथे दिलेल्या कराचा परतावा उपलब्ध असेल तेथे भारताबाहेर निर्यात केलेल्या सेवांच्या बाबतीत, त्या सेवा किंवा, यथास्थिति, अशा सेवामध्ये वापरलेल्या निविष्टी किंवा निविष्टी सेवा यांच्या संबंधात,—

(एक) जेथे सेवेचा पुरवठा असे प्रदान मिळण्यापूर्वी पूर्ण केलेला असेल तेथे विनिमययोग्य विदेशी चलनामध्ये प्रदानाच्या पावतीचा दिनांक ; किंवा

(दोन) जेथे सेवेसाठीचे प्रदान, बीजक निर्गमित करण्याच्या दिनांकापूर्वी आगाऊ प्राप्त झाले असेल तेथे बीजक निर्गमित करण्याचा दिनांक ;

(घ) अपील प्राधिकारी, अपील न्यायाधिकरण किंवा कोणतेही न्यायालय यांचा न्यायनिर्णय, हुक्मनामा, आदेश किंवा निदेश याच्या परिणामी जेथे कर परतावायोग्य असेल त्याबाबतीत, असा न्यायनिर्णय, हुक्मनामा, आदेश किंवा निदेश कळविण्याचा दिनांक ;

(ङ) पोट-कलम (३) अन्वये खात्यातील निविष्टी कराच्या जमा रकमेच्या परताव्याच्या बाबतीत, ज्या वित्तीय वर्षी असा परताव्यासाठीचा दावा केला असेल ते वित्तीय वर्षांच्या समाप्त होण्याचा दिनांक ;

(च) या अधिनियमान्वये किंवा त्याखाली केलेल्या नियमांन्वये जेथे कर तात्पुरता प्रदान केला असेल त्याबाबतीत, त्या कराच्या अंतिम निर्धारणानंतर कराच्या समायोजनाचा दिनांक ;

(छ) पुरवठादाराव्यतिरिक्त इतर व्यक्तीच्या बाबतीत, अशा व्यक्तीस वस्तू किंवा सेवा किंवा दोन्हींही मिळाल्याचा दिनांक ; आणि

(ज) इतर कोणत्याही बाबतीत, कराच्या प्रदानाचा दिनांक, असा आहे.

५५. ते १७४. * * * *

अनुसूची. * * * *

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

[सन २०२२ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक २२.]

[महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ यात
आणखी सुधारणा करण्याकरिता विधेयक.]

[श्री. एकनाथ संभाजी शिंदे,
मुख्यमंत्री.]

राजेन्द्र भागवत,
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानसभा.